

Koulun järjestyssääntömuutos, mobiililaitteet

SIV 19.05.2025 § 36
98/12.00.00.00/2025

Eduskunta on 29.4.2025 hyväksynyt puhelinten ja muiden mobiililaitteiden käyttöä perusopetuksen oppituntien aikana koskevat lakimuutokset. Laki vaatii vielä presidentin vahvistamisen. Uudistunut perusopetuslaki tulee voimaan 1.8.2025.

Perusopetuslaki muuttuu siten, että se kieltää oppilailta mobiililaitteiden, kuten puhelimen, tabletin, kannettavan tietokoneen, kuulokkeiden, kellopuhelimen ja älykellon käytön perusopetuksen oppitunneilla. Oppilaat saavat käyttää mobiililaitteita oppitunneilla vain oppimiseen opettajan luvalla. Käyttö on sallittu rehtorin tai opettajan luvalla myös oman terveydenhoitoon tai oppimisen apuvälineenä.

Perusopetuksen järjestäjien tulee päivittää omat järjestyssääntönsä lakimuutoksen mukaisesti elokuun alkuun mennessä. Paikallista opetussuunnitelmaa ei tarvitse muuttaa. Muutos mahdollistaa laitteiden käytön rajoittamisen tai kieltämisen myös muuna kouluaikana.

Perusopetuslain 29 § määrittelee reunaehdot sille, millaisissa tilanteissa puhelinta ja muuta mobiililaitetta voi käyttää oppitunnin aikana. Perusopetuslain 29 § velvoittaa opetuksen järjestäjät määräämään järjestyssäännöissä puhelinten ja muiden mobiililaitteiden säilytyksestä oppituntien aikana sekä niiden käytöstä ja säilytyksestä koulupäivän aikana muulloin kuin oppitunnilla. Välituntien, ruokailun ja muun opetuksettoman ajan osalta opetuksen järjestäjälle on annettu toimivalta määritellä käyttö ja säilytys järjestyssäännöissä. Sääntely koskee kaikkia puhelimia ja muita mobiililaitteita, eikä ole merkitystä sillä, kuka laitteen omistaa. Tämä tarkoittaa koulun, oppilaan, oppilaan huoltajan tai jonkun muun omistamia laitteita.

Perusopetuksessa oppilas ei saa käyttää puhelinta tai muuta mobiililaitetta oppitunnin aikana lukuun ottamatta niiden käyttöä opettajan luvalla oppimiseen tai rehtorin tai opettajan luvalla henkilökohtaiseen terveydenhoitoon tai apuvälineenä. Kielto ei ole riippuvainen siitä, kuka oppilaan käytössä olevan laitteen omistaa, vaan häiritsevä käyttö on kielletty kaikilla mobiililaitteilla.

Oppilas saa käyttää puhelinta tai muuta mobiililaitetta oppitunnilla terveydenhoitoonsa tai apuvälineenä opettajan tai rehtorin suullisella tai kirjallisella luvalla. Tällöinkään puhelinta tai mobiililaitetta ei saa käyttää opetusta tai oppimista häiritsevällä tavalla. Suullisessa tai kirjallisessa luvassa on hyvä huomioida, koskeeko lupa oppitunnin lisäksi välitunteja, ruokailua, siirtymisiä tai muuta opetuksetonta aikaa. Jos oppilas tarvitsee mobiililaitetta terveydenhoitoon tai apuvälineenä oppitunnin tai koko koulupäivän ajaksi, lupa tulee myöntää.

Puhelinta tai muuta mobiililaitetta on mahdollista käyttää terveydenhoidossa esimerkiksi diabeteksen hoidossa. Kun puhelinta tai

muuta mobiililaitetta käytetään terveydenhoitoon, on kyseessä useimmiten pitkäaikaissairaus, jolloin lupaa ei ole tarpeen pyytää tai myöntää toistuvasti, vaan se myönnetään esimerkiksi koko lukuvuotta varten.

Perusopetuslain 29 §:n mukaan järjestyssäännöillä tulee määrätä puhelimien ja muiden mobiililaitteiden käytöstä ja säilytyksestä työpäivän aikana muulloin kuin oppitunneilla. Muulla kuin oppitunnilla tarkoitetaan muun muassa välituntia, ruokailua ja esimerkiksi siirtymisiä paikasta toiseen.

Järjestyssäännöillä voidaan rajoittaa mobiililaitteiden käyttöä välitunnin aikana. Koulu voi esimerkiksi määrätä, että puhelimien ja muiden mobiililaitteiden käyttö on kielletty kaikilla välitunneilla tai että mobiililaitteiden käyttö on sallittua joillakin välitunneilla tai tietyllä välituntialueella. Opetuksen välissä olevat välitunnit on yleisesti tarkoitettu oppilaiden virkistäytymiseen ja yhteisöllisyyden ylläpitämiseen, minkä osaltaan voidaan katsoa edistävän opetuksessa jaksamista ja keskittymistä.

Järjestyssäännöillä voidaan rajoittaa mobiililaitteiden käyttöä myös ruokailun aikana. Ruokailu on opetussuunnitelman perusteiden mukaista ohjattua ja kasvatuksellista toimintaa, jossa harjoitellaan hyviä ruokailutapoja ja -tottumuksia. Kouluruokailun tehtävänä on oppilaiden terveen kasvun ja kehityksen, opiskelukyvyn sekä ruokaosaamisen tukeminen. Ruokailuhetkien aikana keskitytään yhteisöllisyyteen ja ruokailun rauhallisuuteen.

Järjestyssäännöillä voidaan rajoittaa mobiililaitteiden käyttöä lisäksi siirtymisten aikana. Siirtymisillä tarkoitetaan oppilaan siirtymistä luokasta, opetustilasta tai oppimisympäristöstä toiseen, esimerkiksi liikuntapaikalle tai ruokailuun.

Eduskunnan perustuslakivaliokunta on arvioinut mobiililaitteiden käytön rajoittamisen lainsäädännön perustuslain mukaisuuden. Perustuslakivaliokunnan mukaan sääntely mobiililaitteiden käytön rajoittamisesta työpäivän aikana muulloin kuin oppitunneilla ei muodostu ongelmalliseksi. Eduskunnan sivistysvaliokunta on mietinnössään pitänyt tärkeänä opetuksen järjestäjien mahdollisuutta määrätä käyttökielto koko koulupäivän ajaksi. Asiaa on sivistysvaliokunnan mukaan hyvä tarkastella mm. ikäsidonnaisesti.

Mobiililaitteen välttämätön käyttö tulee kuitenkin aina sallia. Välttämättömällä käytöllä tarkoitetaan esimerkiksi yhteydenottoa huoltajaan opettajan luvalla, jos oppilas on sairastunut. Oppilaalla on aina oikeus ilman koulun henkilöstön lupaa hätätilanteessa ottaa yhteyttä viranomaiseen, esimerkiksi soittaa hätänumeroon. Välttämätöntä käyttöä ei voi kieltää järjestyssäännöissä.

Opetushallitus suosittelee, että opetuksen järjestäjät laativat välitunneille, siirtymisiin ja ruokailuun sellaiset järjestyssäännöt, jotka edistävät turvallista opiskeluympäristöä, oppimista ja keskittymiskykyä, rajoittavat puhelimen häiritsevää käyttöä, edistävät liikunnallista elämäntapaa, tunne- ja vuorovaikutustaitojen oppimista kasvokkain sekä hyviä ruokailutapoja. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että

puhelin- ja muiden mobiililaitteiden käyttöä rajoitetaan tai niiden käyttö kielletään kokonaan välitunneilla ja siirtymisissä. Opetushallituksen näkemyksen mukaan puhelin- ja muiden mobiililaitteiden käyttö tulisi kieltää kokonaan ruokailussa.

Yhtenäiskoulussa on selvitetty kyselyllä huoltajien, oppilaiden sekä henkilökunnan kanta mobiililaitteiden käytön rajoittamiseen.

Vaihtoehdot olivat:

Vaihtoehto 1: Mobiililaitteiden käyttö on kielletty tuntien aikana, mutta se sallitaan esim. välitunneilla.

Vaihtoehto 2: Mobiililaitteiden käyttö on kielletty edellä mainitun lisäksi välitunneilla, ruokailussa sekä siirtymien ajaksi että opetuksettomana aikana.

Huoltajien kyselyssä vastaajista 68,2 % oli sitä mieltä, että mobiililaitteiden käyttö tulee kieltää koko koulupäivän ajaksi (vaihtoehto 2). Oppilaista tätä kannatti 21,7 % vastanneista. Henkilökunnan kyselyyn vastanneista koko koulupäivän aikaista kieltä kannatti 88,9 %.

Opetushallituksen suositusten ja kyselyjen tuloksien perusteella Yhtenäiskoulun rehtori esittää, että mobiililaitteiden käyttö kielletään oppituntien lisäksi välitunneilla, ruokailussa sekä siirtymien ajaksi että opetuksettomana aikana. Tulevan lukuvuoden alettua oppilaat ja huoltajat otetaan mukaan esimerkiksi välituntien aikaisen kännykättömän tekemisen suunnitteluun.

Yhtenäiskoulun järjestyssääntöluonnos on kokousmateriaalin liitteenä.

Lisätietoja: yhtenäiskoulun rehtori (veli-pekka.makelainen@hyrynsalmi.fi, p. 044 7104 410)

SIVISTYSPALVELUJEN OSASTOPÄÄLLIKKÖ:

Sivistyslautakunta hyväksyy

1. Yhtenäiskoulun rehtorin esityksen, jossa mobiililaitteiden käyttö kielletään oppituntien lisäksi välitunneilla, ruokailussa sekä siirtymien ajaksi että opetuksettomana aikana.
2. Yhtenäiskoulun järjestyssäännöt koskien mobiililaitteita koululla.

Päätös tulee voimaan 1.8.2025 alkaen.

Päätös:

Sivistyslautakunta hyväksyi.